

Consilier Contabilitate Explicată îți pune la dispoziție:

Sfatul Consilierului

Principiile generale de raportare financiară

GRATUIT!

Recomandări și atenționări
ale specialiștilor **EXCLUSIV**
pentru abonați!

Principiile generale de raportare financiară

Oglinda activității unei firme o reprezintă situațiile financiare anuale, adică documentele oficiale de prezentare a rezultatelor economico-financiare ale unei companii, care trebuie să ofere atât informații referitoare la activitatea desfășurată, cât și o situație reală a performanței financiare.

Profitul, scopul final al managementului fiecărei societăți comerciale, reflectă eficiența cu care sunt consumate resursele alocate, obținerea acestuia fiind necesară atât pentru buna funcționare a activității firmei, cât și pentru satisfacerea intereselor acționarilor sau asociaților prin prisma dividendelor.

Obiectivul situațiilor financiare anuale este de a oferi o imagine fidelă a poziției financiare, performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea unei firme.

Cine trebuie să întocmească situații financiare:

- societățile comerciale;
- regiile autonome;
- instituțiile publice;
- institutele naționale de cercetare-dezvoltare;
- societățile cooperatiste;
- asociațiile și celelalte persoane juridice cu și fără scop patrimonial.

Persoanele juridice care optează pentru repartizarea trimestrială de dividende au obligația să întocmească situații financiare interimare.

Instituțiile publice întocmesc situații financiare trimestriale și anuale, conform normelor elaborate de Ministerul Economiei și Finanțelor.

Când se depun situațiile financiare anuale?

- societățile comerciale, societățile/companiile naționale, regiile autonome, institutele naționale de cercetare-dezvoltare, subunitățile fără personalitate juridică din România care aparțin unor persoane juridice cu sediul în străinătate, cu excepția subunităților deschise în România de societăți rezidente în state aparținând Spațiului Economic European, în termen de **150 de zile de la încheierea exercițiului financiar**.

Termenul de depunere a situațiilor financiare la 31.12.2020 este **31 mai 2021**.

- celelalte persoane juridice, în termen de **120 de zile de la încheierea exercițiului financiar**.

Persoanele juridice care de la constituire nu au desfășurat activitate, precum și subunitățile fără personalitate juridică din România care aparțin unor persoane juridice cu sediul în străină-

tate, care de la constituire nu au desfășurat activitate, depun o declarație în acest sens, în termen de 60 de zile de la încheierea exercițiului financiar.

Pe perioada lichidării, persoanele juridice aflate în lichidare, potrivit legii, depun, în termen de 90 de zile de la încheierea fiecărui an calendaristic, o raportare contabilă anuală, al cărei conținut se stabilește prin ordin al ministrului finanțelor publice.

Se interzice depunerea la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice a mai multor seturi de situații financiare anuale pentru același exercițiu financiar.

Care sunt pricipiile de raportare financiară?

1. **Evaluarea** reprezintă procesul prin care se determină valoarea la care elementele situațiilor financiare sunt recunoscute în contabilitate și prezentate în bilanț, respectiv bilanțul prescurtat, și în contul de profit și pierdere.

Elementele prezentate în situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate sunt recunoscute și evaluate în conformitate cu principiile generale prevăzute de prezentele reglementări.

2. **Principiul continuității activității** – Trebuie să se prezume că entitatea își desfășoară activitatea pe baza principiului continuității activității. Acest principiu presupune că entitatea își continuă în mod normal funcționarea, fără a intra în stare de lichidare sau reducere semnificativă a activității.

O entitate nu va întocmi situațiile financiare anuale pe baza principiului continuității activității dacă organele de conducere stabilesc, după data bilanțului, fie că intenționează să lichideze entitatea sau să înceteze activitatea acesteia, fie că nu există nicio altă variantă realistă în afara acestora.

Aceste prevederi nu se aplică situațiilor financiare anuale întocmite de entitățile absorbite în cadrul unui proces de fuziune sau de divizare, potrivit legii.

Deteriorarea rezultatelor din exploatare și a poziției financiare, ulterior datei bilanțului, indică nevoia de a analiza dacă presupunerea privind continuitatea activității este încă adecvată.

Dacă administratorii unei entități au luat cunoștință de unele elemente de nesiguranță legate de anumite evenimente care pot duce la incapacitatea acesteia de a-și continua activitatea, aceste elemente trebuie prezentate în notele explicative.

În cazul în care situațiile financiare anuale nu sunt întocmite pe baza principiului continuității, această informație trebuie prezentată, împreună cu motivele care au stat la baza deciziei conform căreia entitatea nu își mai poate continua activitatea.

Evenimentele sau condițiile ce necesită prezentări de informații pot apărea și ulterior datei bilanțului.

Entitățile aflate în lichidare, conform legii, prezintă acest fapt în declarația care însoțește situațiile financiare anuale. În scopul prezentării bilanțului, acestea procedează la reclasificarea creanțelor pe termen lung în creanțe pe termen scurt, respectiv a datoriilor pe termen lung în datorii pe termen scurt.

3. Principiul permanenței metodelor – Politicile contabile și metodele de evaluare trebuie aplicate în mod consecvent de la un exercițiu financiar la altul.

4. Principiul prudenței – La întocmirea situațiilor financiare anuale, recunoașterea și evaluarea trebuie realizate pe o bază prudentă și, în special:

- a) în contul de profit și pierdere poate fi inclus numai profitul realizat la data bilanțului;
- b) sunt recunoscute datoriile apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unui exercițiu precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data întocmirii acestuia;
- c) sunt recunoscute deprecierile, indiferent dacă rezultatul exercițiului financiar este pierdere sau profit. Înregistrarea ajustărilor pentru depreciere sau pierdere de valoare se efectuează pe seama conturilor de cheltuieli, indiferent de impactul acestora asupra contului de profit și pierdere.

Activele și veniturile nu trebuie să fie supraevaluate, iar datoriile și cheltuielile, subevaluate.

Totuși, exercitarea prudenței nu permite, de exemplu, constituirea de provizioane excesive, subevaluarea deliberată a activelor sau veniturilor, dar nici supraevaluarea deliberată a datoriilor sau cheltuielilor, deoarece situațiile financiare nu ar mai fi neutre și nu ar mai avea calitatea de a fi credibile.

STUDIU DE CAZ privind aplicarea principiului prudenței – „Ajustări pentru deprecierea creanțelor asigurate”

Speță:

Societatea are încheiat la începutul anului 2021 un contract cu o companie de asigurări pentru asigurarea creanțelor și în eventualitatea neîncasării de la clienți a creanțelor, primește 90% din totalul creanțelor neîncasate.

Încasarea despăgubirii urmează să se efectueze în anul calendaristic următor (2022), în cazul în care până la data respectivă nu se va reuși recuperarea creanței.

Valoarea creanțelor raportate ca incerte la sfârșitul anului 2021, acoperite de contractul de asigurare, este de 100.000 lei.

Care este valoarea pentru care trebuie constituit provizion de depreciere creanțe, în contextul prezentării de mai sus? Care este argumentarea în baza reglementărilor legale?

În condițiile în care s-ar constitui la 31.12.2021 un provizion de 10% din valoarea creanței, iar societatea ar urma să distribuie dividende din profiturile obținute, există vreun risc de interpretare ca profituri fictive în baza Legii nr. 31/1990?

Soluție fiscal-contabilă:

Motivul pentru care constituim ajustările pentru deprecierea creanțelor este, în primul rând, unul contabil: acela de a respecta principiul prudenței, reglementat în O.M.F.P. nr. 1.802/ 2014 la punctul 51: „La întocmirea situațiilor financiare anuale, recunoașterea și evaluarea trebuie realizate pe o bază prudentă.

Activele și veniturile nu trebuie să fie supraevaluate, iar datoriile și cheltuielile, subevaluate. Totuși, exercitarea prudenței nu permite, de exemplu, constituirea de provizioane excesive, subevaluarea deliberată a activelor sau veniturilor, dar nici supraevaluarea deliberată a datoriilor sau cheltuielilor, deoarece situațiile financiare nu ar mai fi neutre și nu ar mai avea calitatea de a fi credibile.“

În plus, O.M.F.P. nr. 1.802/2014 reglementează la punctul 89:

„89. – (1) Evaluarea la inventar a creanțelor și a datoriilor se face la valoarea lor probabilă de încasare sau de plată. Diferențele constatate în minus între valoarea de inventar stabilită la inventariere și valoarea contabilă a creanțelor se înregistrează în contabilitate pe seama ajustărilor pentru deprecierea creanțelor.

(2) Pentru creanțele incerte se constituie ajustări pentru pierdere de valoare. (...)“

Conform prevederilor de mai sus, la 31 decembrie 2021 veți constitui o ajustare pentru suma pe care considerați că este probabil să nu o mai recuperați, astfel încât în Situațiile financiare, la categoria „Creanțe“, să apară numai suma probabilă de recuperat de la client.

Faptul că v-ați asigurat creanțele va avea un impact fiscal, dar nu schimbă cu nimic tratamentul contabil al creanțelor sau ajustărilor.

Suma de 90.000 de lei pe care o veți încasa de la asigurator în 2022 este un venit din despăgubiri care vine în contrapartidă cheltuielii înregistrate în contul 613, pe măsură ce ați plătit prima de asigurare, și nu afectează în niciun fel modul în care este analizată creanța din 4118.

CONCLUZIE:

Dacă la 31 decembrie 2021 probabilitatea de încasare a creanței de 100.000 de lei este zero, atunci veți constitui o ajustare pentru depreciere de 100% din valoarea creanței, indiferent dacă aceasta este asigurată sau nu.

Deductibilitatea cheltuielii cu provizionul se analizează conform art. 26 alin. (1) lit. c) și j) din Codul fiscal.

Când veți scoate creanța din gestiune, faptul că s-a încheiat un contract de asigurare pentru acesta va face posibilă deducerea integrală a cheltuielii pe care o veți înregistra în contul 654, conform art. 25 alin. (4) litera h) din Codul fiscal:

„(4) Următoarele cheltuieli nu sunt deductibile: (...)

h) pierderile înregistrate la scoaterea din evidență a creanțelor, pentru partea neacoperită de provizion, potrivit art. 26, precum și cele înregistrate în alte cazuri decât următoarele: (...) – au fost încheiate contracte de asigurare;“

Dacă veți constitui o ajustare de numai 10% înseamnă că ați evaluat probabilitatea de încasare a creanței la momentul bilanțului la 90%.

În accepțiunea Legii nr. 31/1990, prin profituri fictive se înțeleg acele profituri care nu apar în Situațiile financiare anuale sau interimare, după caz.

5. Principiul contabilității de angajamente – Efectele tranzacțiilor și ale altor evenimente sunt recunoscute atunci când tranzacțiile și evenimentele se produc (și nu pe măsură ce numărul sau echivalentul său este încasat sau plătit) și sunt înregistrate în contabilitate și raportate în situațiile financiare ale perioadelor aferente.

Trebuie să se țină cont de veniturile și cheltuielile aferente exercițiului financiar, indiferent de data încasării veniturilor sau data plății cheltuielilor.

Astfel, se vor evidenția în conturile de venituri și creanțele pentru care nu a fost întocmită încă factura (contul 418 „Clienți – facturi de întocmit“), respectiv în conturile de cheltuieli sau bunuri, datoriile pentru care nu s-a primit încă factura (contul 408 „Furnizori – facturi nesoșite“).

În toate cazurile, înregistrarea în aceste conturi se efectuează pe baza documentelor care atestă livrarea bunurilor, respectiv prestarea serviciilor (de exemplu, avize de însoțire a mărfii, situații de lucrări etc.).

Veniturile și cheltuielile care rezultă direct și concomitent din aceeași tranzacție sunt recunoscute simultan în contabilitate, prin asocierea directă între cheltuielile și veniturile aferente, cu evidențierea distinctă a acestor venituri și cheltuieli.

Principiul contabilității de angajamente se aplică inclusiv la recunoașterea dobânzii aferente perioadei, indiferent de scadența acesteia.

6. Principiul intangibilității – Bilanțul de deschidere pentru fiecare exercițiu financiar trebuie să corespundă cu bilanțul de închidere al exercițiului financiar precedent.

În cazul modificării politicilor contabile și al corectării unor erori aferente perioadelor precedente, nu se modifică bilanțul perioadei anterioare celei de raportare.

Înregistrarea pe seama rezultatului reportat a corectării erorilor semnificative aferente exercițiilor financiare precedente, precum și a modificării politicilor contabile nu se consideră încălcare a principiului intangibilității.

7. Principiul evaluării separate a elementelor de activ și de datorii – Componentele elementelor de active și de datorii trebuie evaluate separat.

8. Principiul necompensării – Orice compensare între elementele de active și datorii sau între elementele de venituri și cheltuieli este interzisă.

Toate creanțele și datoriile trebuie înregistrate distinct în contabilitate, pe bază de documente justificative.

Eventualele compensări între creanțe și datorii față de aceeași entitate, efectuate cu respectarea prevederilor legale, pot fi înregistrate numai după contabilizarea creanțelor și veniturilor, respectiv a datoriilor și cheltuielilor corespunzătoare.

În cazul schimbului de active, în contabilitate se evidențiază distinct operațiunea de vânzare/scoatere din evidență și cea de cumpărare/intrare în evidență, pe baza documentelor justificative, cu înregistrarea tuturor veniturilor și cheltuielilor aferente operațiunilor.

Tratamentul contabil este similar și în cazul prestărilor reciproce de servicii.

9. Contabilizarea și prezentarea elementelor din bilanț și din contul de profit și pierdere ținând seama de fondul economic al tranzacției sau al angajamentului în cauză – Respectarea acestui principiu are drept scop înregistrarea în contabilitate și prezentarea fidelă a operațiunilor economico-financiare, în conformitate cu realitatea economică, punând în evidență drepturile și obligațiile, precum și riscurile asociate acestor operațiuni.

Evenimentele și operațiunile economico-financiare trebuie evidențiate în contabilitate așa cum acestea se produc, în baza documentelor justificative.

Documentele justificative care stau la baza înregistrării în contabilitate a operațiunilor economico-financiare trebuie să reflecte întocmai modul cum acestea se produc, respectiv să fie în concordanță cu realitatea.

De asemenea, contractele încheiate între părți trebuie să prevadă modul de derulare a operațiunilor și să respecte cadrul legal existent.

Forma juridică a unui document trebuie să fie în concordanță cu realitatea economică. Atunci când există diferențe între fondul sau natura economică a unei operațiuni sau tranzacții și forma sa juridică, entitatea va înregistra în contabilitate aceste operațiuni, cu respectarea fondului economic al acestora.

Exemple de situații când se aplică acest principiu pot fi considerate: încadrarea de către utilizatori a contractelor de leasing în leasing operațional sau financiar; recunoașterea veniturilor din chirii, respectiv a cheltuielilor din chirii, în funcție de fondul economic al contractului și de eventualele gratuități (stimulente) aferente; încadrarea operațiunilor la vânzare în nume propriu sau comision, respectiv consignație; recunoașterea veniturilor, respectiv a cheltuielilor în contul de profit și pierdere sau ca venituri în avans, respectiv cheltuieli în avans; recunoașterea participațiilor deținute ca fiind de natura acțiunilor deținute la entități afiliate sau sub forma altor imobilizări financiare; încadrarea reducerilor acordate, respectiv primite, la reduceri comerciale sau financiare.

Entitățile au obligația ca la întocmirea documentelor justificative și la contabilizarea operațiunilor economico-financiare să țină seama de toate informațiile disponibile, astfel încât să fie extrem de rare situațiile în care natura economică a operațiunii să fie diferită de forma juridică a documentelor care stau la baza acestora.

10. Principiul evaluării la cost de achiziție sau cost de producție. – Elementele prezentate în situațiile financiare se evaluează, de regulă, pe baza principiului costului de achiziție sau al costului de producție.

11. Principiul pragului de semnificație – Entitatea se poate abate de la cerințele cuprinse în prezentele reglementări referitoare la prezentările de informații și publicare, atunci când efectele respectării lor sunt nesemnificative.